

Bruselj, 4. junij 2026
(OR. en)

10135/26

ECOFIN 743
UEM 221
SOC 331
EMPL 160
COMPET 690
ENV 633
EDUC 215
ENER 332
JAI 744
GENDER 71
JEUN 112
SAN 408
ECB
EIB

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 3. junij 2026

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: COM(2026) 218 final

Zadeva: Priporočilo
PRIPOROČILO SVETA
o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki
zaposlovanja Malte

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 218 final.

Priloga: COM(2026) 218 final

Bruselj, 3.6.2026
COM(2026) 218 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Malte

{SWD(2026) 218 final}

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Malte

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97¹ in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, katerega namen je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje priporočil za posamezne države in nadzor nad njihovim izvajanjem.
- (2) Komisija je 16. julija 2025 sprejela predlog uredbe o vzpostavitvi Evropskega sklada za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in podeželje, ribištvo in pomorstvo ter blaginjo in varnost za obdobje 2028–2034 ter spremembi Uredbe (EU) 2023/955 in Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509². Cilj predloga je povečati učinkovitost financiranja Unije z zmanjšanjem razdrobljenosti finančne strukture in podpreti države članice pri usklajevanju njihovih ekonomskih politik v skladu s členom 175 PDEU. Komisija je 25. novembra 2026 sprejela mnenje o osnutku proračunskega načrta Malte za leto 2025. Istega dne je na podlagi Uredbe (EU)

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega sklada za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, kmetijstvo in podeželje, ribištvo in pomorstvo ter blaginjo in varnost za obdobje 2028–2034 ter spremembi Uredbe (EU) 2023/955 in Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025) 565 final). O predlogu uredbe trenutno potekajo pogajanja s sozakonodajalcema.

št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem Malte ni opredelila kot ene od držav članic, za katero bi bil potreben poglobljen pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja sprejel³ 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju in priporočilo o človeškem kapitalu pa 9. marca 2026.

- (3) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost Unije. V njem so kot ključni stebri trajnostne gospodarske rasti opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe, in sicer inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Evropski semester je usklajen s kompasom za konkurenčnost, kar zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji Komisije, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.
- (4) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost⁴. Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s sredstvi kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so bili potrebni za učinkovito obravnavanje vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, v programih, financiranih v okviru evropske kohezijske politike, pa je bilo treba upoštevati specifična priporočila za države. Zdaj ko se mehanizem za okrevanje in odpornost približuje koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno ohraniti reforme in naložbe, ki so podprte in se izvajajo v okviru mehanizma, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavanju izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.
- (5) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Malto za leto 2026. V njem je ocenila napredek Malte pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Malti. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se srečuje Malta. Prav tako je bil v njem ocenjen napredek Malte pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic ter doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine, pa tudi ciljev Združenih narodov glede trajnostnega razvoja.
- (6) Svet je 21. januarja 2025 na podlagi ocene in priporočila Komisije sprejel priporočilo o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Malte⁵. Načrt zajema obdobje 2025–2028 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta. Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 6,0 % v letu 2025, 5,8 % v letu 2026, 5,8 % v letu 2027 in 6,1 % v letu 2028, kar ustreza najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno leto 2023, in sicer 13,8 % v letu 2025, 20,4 % v letu 2026, 27,4 % v letu 2027 in 35,1 % v letu 2028. Za obdobje 2025–2027 te najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov sovpadajo s

³ UL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁴ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁵ Priporočilo Sveta z dne 21. januarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Malte (UL C, C/2025/649, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/649/oj>).

korektivno potjo, ki jo je Svet priporočil 21. januarja 2025 v skladu s členom 126(7) PDEU za odpravo čezmernega primanjkljaja⁶. Po pravočasni in trajni odpravi čezmernega primanjkljaja je Svet [datum] na priporočilo Komisije sprejel sklep na podlagi člena 126(12) PDEU⁷, s katerim je razveljavil svoj prejšnji sklep o ugotovitvi obstoja čezmernega primanjkljaja⁸.

- (7) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zahtevajo usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprle prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo⁹, Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Države članice lahko še vedno kadar koli do leta 2028 zaprosijo za aktivacijo nacionalne odstopne klavzule, če izpolnjujejo merila iz člena 26 Uredbe (EU) 2024/1263.
- (8) Malta je 30. aprila predložila letno poročilo o napredku za leto 2026¹⁰, in sicer glede upoštevanja priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ter izvajanja reform in naložb v odziv na glavne izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo v okviru evropskega semestra. Letno poročilo o napredku odraža tudi polletno poročanje Malte o napredku pri izvajanju načrta za okrevanje in odpornost v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241. Poročilo o ukrepih, sprejetih v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, je vključeno v letno poročilo o napredku.
- (9) Rast realnega BDP je leta 2025 znašala 4,0 %, inflacija, merjena z indeksom HICP, pa 2,4 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP v letu 2026 zrasel za 3,7 % in v letu 2027 za 3,6 %, inflacija, merjena z indeksom HICP, pa naj bi znašala 2,7 % v letu 2026 in 2,3 % v letu 2027.
- (10) Po podatkih Eurostata¹¹ se je primanjkljaj sektorja država na Malti zmanjšal s 3,4 % BDP v letu 2024 na 2,2 % BDP v letu 2025. Primanjkljaj se je v letu 2025 zmanjšal zaradi velike rasti prihodkov, tudi iz naslova obdavčitve dohodkov pravnih oseb in posrednih davkov, kar je predvsem posledica povečanja nominalnega BDP in davčnih osnov ter znatnih nepričakovanih davčnih prihodkov. Po drugi strani so se kljub temu, da se obsežen kapitalski transfer, odobren nacionalnemu letalskemu prevozniku leta 2024, ni ponovil, javnofinančni odhodki še naprej občutno povečevali zaradi znatnega povečanja plačnega seznama v sektorju država in vmesne potrošnje ter enkratnih odhodkov, ki so izhajali iz sodne odločbe. Na podlagi ukrepov politike, znanih do presečnega datuma napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 za leto 2026 predviden primanjkljaj v višini 2,2 % BDP, za leto 2027 pa v višini 2,1 %.

⁶ Priporočilo Sveta za odpravo čezmernega primanjkljaja na Malti, sprejeto 21. januarja 2025. Vsi dokumenti, povezani s postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem na Malti, so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Malta_sl.

⁷ Sklep Sveta (EU) 2026/[UL: vstaviti] z dne [datum] o razveljavitvi Sklepa 2024/2128 EU o obstoju čezmernega primanjkljaja na Malti (UL [vstaviti ustrezne sklice]).

⁸ Sklep Sveta (EU) 2024/2128 z dne 26. julija 2024 o obstoju čezmernega primanjkljaja na Malti (UL C, C/2024/2128, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2128/oj>).

⁹ Sporočilo Komisije Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

¹⁰ Letna poročila o napredku za leto 2026 so na voljo na: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

¹¹ Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

- (11) Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnost¹², ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2025 restriktivna in je znašala 0,6 % BDP. Po napovedih bo leta 2026 pretežno nevtralna, leta 2027 pa restriktivna, v višini 0,5 % BDP.
- (12) Glede na podatke Eurostata¹³ se je dolg sektorja država Malte povečal s 45,9 % BDP ob koncu leta 2024 na 46,4 % BDP ob koncu leta 2025. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 predvideno, da se bo delež javnega dolga v BDP zmanjšal na 46,2% do konca leta 2026, do konca leta 2027 pa ostal stabilen na tej ravni.
- (13) Na podlagi podatkov Eurostata¹⁴ so skupni odhodki sektorja država za obrambo na Malti v letu 2025 znašali 0,5 % BDP. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi ti leta 2026 znašali 0,6 % BDP.
- (14) Unija se še naprej spopada s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jih zastrujejo geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da splošni in neciljno usmerjeni ukrepi povzročajo visoke fiskalne stroške ter so socialno in ekonomsko neučinkoviti. Od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 Malta ni sprejela novih ukrepov fiskalne politike za ublažitev vpliva visokih cen energije na gospodinjstva in podjetja¹⁵. Od energetske krize leta 2022 pa ohranja maloprodajne cene električne energije in goriv zamrznjene na eni od najnižjih ravni v EU. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi se fiskalni stroški teh nezačasnih in neciljnih subvencij za energijo povečali z 0,9 % BDP v letu 2025 na približno 1,4 % BDP v letu 2026.
- (15) Po izračunih Komisije so se očiščeni odhodki na Malti povečali za 5,6 % v letu 2025 in kumulativno za 22,2 % v letih 2024 in 2025. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nižja od priporočene najvišje stopnje rasti. Ob upoštevanju let 2024 in 2025 skupaj je kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar kumulativno ustreza odstopanju v višini 2,3 % BDP.
- (16) Po izračunih Komisije naj bi se očiščeni odhodki na Malti povečali za 6,1 % v letu 2026 ter kumulativno za 29,7 % v letih 2024, 2025 in 2026. Predvidena rast očiščenih odhodkov v letu 2026 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni ustreza odstopanju v višini 0,1 % BDP. Ob upoštevanju let 2024, 2025 in 2026 skupaj je predvidena kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov prav tako nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar kumulativno ustreza odstopanju v višini 2,2 % BDP.
- (17) Zmanjševanje davčnih vrzeli z izboljšanjem izpolnjevanja davčnih obveznosti, boj proti izogibanju davkom in davčnim utajam ter boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju ostajajo pomembni za zagotovitev pravičnih in učinkovitih davčnih

¹² Fiskalna naravnost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

¹³ Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

¹⁴ Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji funkcij države (COFOG).

¹⁵ To odraža stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).

sistemov. Skupni davčni prihodki Malte kot odstotek BDP so precej pod povprečjem EU in so močno odvisni od obdavčitve dohodkov pravnih oseb. Njena splošna davčna mešanica je omejena, saj vključuje le majhen delež okoljske obdavčitve in ne vsebuje periodičnih davkov na premoženje. Zaradi učinkov prelivanja med državami članicami, ki jih povzročijo strategije agresivnega davčnega načrtovanja, je kot dopolnitev zakonodaji EU bistvenega pomena usklajeno delovanje nacionalnih politik vseh držav članic. Malta je sprejela ukrepe za obravnavanje praks agresivnega davčnega načrtovanja v skladu s standardi EU, smernicami OECD in svojimi obveznostmi v okviru kodeksa ravnanja. Vendar dokler Malta ne bo uporabljala davčnih odtegljajev (ali enakovrednih zaščitnih ukrepov) na plačila obresti, dividend in licenčin, ki jih družbe s sedežem na Malti izvršijo v jurisdikciji z ničelno ali nizko davčno stopnjo, da bi zagotovila, da podjetja svojih dobičkov ne morejo neobdavčeno preusmerjati v tretje države, tveganje dvojne neobdavčitve teh dobičkov ostaja visoko. Poleg tega obravnava rezidentnih družb brez davčnega domicila še naprej predstavlja tveganje v smislu dvojne neobdavčitve tako za podjetja kot tudi za posameznike.

- (18) Sektor dodatnih pokojnin na Malti ima možnosti za rast, s čimer bi se podprla ustreznost pokojninskih dohodkov in ublažili prihodnji fiskalni pritiski zaradi staranja prebivalstva. Čeprav so prostovoljne pokojninske sheme drugega in tretjega stebra na voljo, udeležba v njih ostaja omejena. Nasprotno pa se malteški pokojninski sistem v veliki meri opira na sistem prvega stebra, za katerega veljajo zgornje meje, ki povprečno nadomestitveno razmerje med pokojnino in povprečno plačo znižujejo na približno 38,3 %, kar je med najnižjimi v EU, saj povprečje EU znaša 47 %. Z okrepitevijo dodatnega pokojninskega zavarovanja bi se lahko izboljšala ustreznost pokojninskih dohodkov in povečala vzdržnost javnih financ.
- (19) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov financiranja Unije, pa tudi v okviru evropskega semestra.
- (20) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključujejo podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, je Malta nad povprečno hitrostjo na ravni EU, kar zadeva izbiro projektov in plačila. Pomembno je ohraniti sedanji zagon in hkrati čim bolj povečati učinek naložb na terenu. Malta že sprejema ukrepe v okviru svojih programov kohezijske politike za povečanje konkurenčnosti in rasti. Kljub temu bi bilo morda treba na nekaterih področjih izvajanje dodatno okrepiti, tudi na področjih energijske učinkovitosti in naložb v obnovljive vire energije ter socialne vključenosti in enake udeležbe na trgu dela. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Malta opredelila v svojem vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste, povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu¹⁶, izvedejo hitro in učinkovito.
- (21) Malta se srečuje z več izzivi, povezanimi z raziskavami in inovacijami, privabljanjem in zadržanjem visoko usposobljene delovne sile, pravosodnim sistemom, proizvodnjo in uvajanjem energije iz obnovljivih virov, energijsko učinkovitostjo stavb, prometnimi zastoji in trajnostno mobilnostjo, visokimi subvencijami za fosilna goriva,

¹⁶ Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

kakovostjo in ustreznostjo izobraževanja in usposabljanja za potrebe trga dela, neuskklajenostjo spretnosti s povpraševanjem in njihovim pomanjkanjem, vključenostjo v izobraževanje in usposabljanje, kakovostjo zaposlitve na nizkokvalificiranih delovnih mestih ter ravnanjem z odpadki in upravljanjem voda.

- (22) Raziskave in inovacije imajo v malteškem gospodarstvu še naprej majhno vlogo, saj vztrajno nizke naložbe v raziskave in inovacije omejujejo inovacijsko uspešnost države. Skupna intenzivnost raziskav in razvoja na Malti ostaja med najnižjimi v EU (0,54 % BDP leta 2024, povprečje EU pa znaša 2,24 %), kar kaže, da so naložbe javnega in zasebnega sektorja omejene. Še posebej nizki so javnofinančni odhodki za raziskave in razvoj (0,16 % BDP leta 2024, povprečje EU pa znaša 0,72 %), kar ovira sposobnost raziskovalnih ustanov za razvoj močnih znanstvenih zmogljivosti. Podobno velja za zasebne naložbe, pri katerih odhodki kot odstotek BDP ostajajo nizki (0,38 %, povprečje EU pa znaša 1,49 %), uporaba shem podpore med podjetji pa je omejena. Na splošno so ključni ukrepi za spodbujanje javnih in zasebnih naložb še vedno v začetni fazi, javne sheme podpore zahtevajo bolj ciljno usmerjeno izvajanje, okrepljeno sodelovanje med akademskimi krogi in podjetji pa je bistveno za spodbujanje inovacij na področju proizvodov in storitev.
- (23) Zmožnost Malte za prehod v gospodarstvo z večjo produktivnostjo je odvisna od tega, ali je zmožna privabiti in zadržati visoko usposobljeno delovno silo. Vztrajno pomanjkanje delovne sile ter pomanjkanje spretnosti in njihova neuskklajenost s povpraševanjem, zlasti v visoko kvalificiranih poklicih in poklicih na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM), bi lahko ovirali možnosti Malte za rast. Čeprav je sprejela nekatere ukrepe za privabljanje in zadržanje visoko usposobljenih delavcev, so potrebna nadaljnja prizadevanja, tudi z bolj ciljno uporabo migracije usposobljenih delavcev, da bi se podprla rast v sektorjih njenega gospodarstva z visoko dodano vrednostjo. Prilagajanje Malte modelu z višjo rastjo produktivnosti se lahko podpre z okrepitevijo uporabe orodij za zbiranje podatkov o spretnostih v politiki gospodarskega razvoja ter z razvojem gospodarske, pravne in socialne infrastrukture za privabljanje in zadržanje talentov.
- (24) Pravosodni sistem se še naprej spoprijema s precejšnjimi zamudami, pri čemer je čas sprejemanja sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah na prvi stopnji med najdaljšimi v EU. Trajanje reševanja upravnih zadev na prvi stopnji ostaja najdaljše v EU. Kljub napredku, doseženemu v zadnjih letih, ostajajo viri za sodstvo razlog za zaskrbljenost, saj primanjkuje prostorov in osebja. Zlasti je število sodnikov na prebivalca tretje najnižje v EU, število civilnih, gospodarskih in upravnih zadev na sodnika pa je zelo visoko. Kljub zmernemu napredku pri digitalizaciji prihaja do zamud pri izvajanju nacionalne strategije za digitalno pravosodje in ostajajo kritične vrzeli, saj ostajajo glavne sodne funkcije še vedno v papirni obliki. Malta v primerjavi z drugimi državami članicami še vedno zaostaja pri spodbujanju alternativnega reševanja sporov, ki lahko pomembno prispeva k razbremenitvi pravosodnega sistema. Sojenja bi bilo mogoče pospešiti tudi s pregledom in izboljšanjem zakonikov o sodnem postopku.
- (25) Delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije na Malti (17,2 % leta 2024) in v mešanici električne energije (16,7 % leta 2025) ostaja zelo nizek in precej pod povprečjem EU. Proizvodnja energije iz obnovljivih virov skoraj izključno temelji na sončni energiji, pri čemer zelo majhen delež prispevajo biomasa/gorljiva obnovljiva goriva, proizvodnja vetrne ali vodne energije pa ni evidentirana. Malta je napovedala, da bo novo plavajoče odobalno vetrno polje predvidoma pripravljeno do leta 2033, kar bo pomemben korak pri povečanju nameščenih zmogljivosti

proizvodnje iz obnovljivih virov. Obstajajo možnosti, da se nadalje izkorišča potencial odobalnih projektov sončne in vetrne energije ter širijo rešitve na kopnem. Malta bi lahko z okrepitevijo prizadevanj v zvezi s tem pospešila uvajanje energije iz obnovljivih virov.

- (26) Poraba energije v večini sektorjev na Malti se od leta 2019 povečuje, najbolj izrazito pa v stanovanjskih stavbah zaradi velike rasti prebivalstva. K obravnavi tega naraščajočega trenda bi pripomogli nadaljnji ukrepi za spodbujanje prenove stavbnega fonda.
- (27) Prometni zastoji ostajajo velik strukturni izziv, ki negativno vpliva na okoljsko trajnostnost, konkurenčnost gospodarstva in kakovost življenja državljanov. Gospodarski stroški prometnih zastojev naj bi se brez nadaljnjih ukrepov politike do leta 2030¹⁷ povečali na 917 milijonov EUR letno. Kljub prizadevanjem za izboljšanje sistema javnega prevoza in preoblikovanje mobilnosti na Malti sprejeti ukrepi še niso bistveno zmanjšali odvisnosti od osebnih avtomobilov. Leta 2024 je 58 % prebivalcev Malte navedlo, da nikoli ne uporablja javnega prevoza. Prometni sektor je še naprej glavni vir emisij toplogrednih plinov iz uredbe o porazdelitvi prizadevanj, saj je leta 2024 predstavljal 48 % teh emisij, kar je 45-odstotno povečanje od leta 2005. Ta trend se nadaljuje, čeprav je bilo leta 2024 med novimi osebnimi avtomobili registriranih 37,7 % brezemisijskih vozil, kar je za 17,4 odstotne točke več kot leto prej. Poleg tega je malteška prometna infrastruktura še vedno zelo izpostavljena s podnebjem povezanim tveganjem, saj vrednost indeksa ranljivosti prometa znaša 0,42, kar je ena najvišjih vrednosti v EU. Da bi Malta obravnavala prometne zastoje in naraščajoče emisije iz prometa, so potrebne politike trajnostne mobilnosti, ki bi odvrčale od uporabe avtomobilov, tudi z uvedbo namenskih pasov za avtobuse, omejevanjem dostopa vozil v preobremenjena območja in zmanjšanjem števila parkirnih mest. Hkrati bi izboljšanje učinkovitosti cestnega in pomorskega prometa skupaj z naložbami v trajnostno mobilnost, zlasti v infrastrukturo za aktivno mobilnost, kot so širjenje omrežja za kolesarje in pešce, ter v brezemisijske avtobuse in infrastrukturo za oskrbo vozil z alternativnimi gorivi, zagotovilo prehod na bolj trajnostne in multimodalne možnosti prevoza. Da bi se okrepila odpornost prometne infrastrukture proti podnebnim tveganjem, vključno z ekstremnimi vremenskimi dogodki, so potrebne dodatne naložbe.
- (28) Ker postopna ukinitvev subvencij za fosilna goriva ni načrtovana, so te leta 2024 predstavljale približno 1 % BDP Malte, kar je precej nad povprečjem EU, ki znaša 0,32 %. Subvencije za fosilna goriva odvrčajo od naložb v energijo iz obnovljivih virov, energijsko učinkovitost in elektrifikacijo prometa, kar bi prispevalo k doseganju podnebnih ciljev, večji energetske varnosti in boljši kakovosti življenja na Malti. Hkrati so za Malto veliko fiskalno breme. V obdobjih visokih mednarodnih cen energije gospodarstvu ne zagotavljajo stroškovno učinkovite podpore in energetske revščine ne obravnavajo ciljno.
- (29) Malta ustvarja eno največjih količin odpadkov na prebivalca v EU, pri čemer se velika večina odloži na odlagališčih, kar močno obremenjuje naravno okolje otokov. Leta 2024 je količina nastalih komunalnih odpadkov znašala 621 kg na prebivalca, kar je ena najvišjih ravni v EU, stopnja recikliranja pa je ostala kritično nizka, in sicer

¹⁷ Ministrstvo za promet, infrastrukturo in javna dela Malte, 2026. *National Transport Master Plan 2030* (Osrednji nacionalni prometni načrt za leto 2030). <https://infrastructure.gov.mt/wp-content/uploads/2026/01/NATIONAL-TRANSPORT-MASTERPLAN-2030.pdf>.

16,7 %, kar je precej pod povprečjem EU, ki znaša 48 %. Malta že ni izpolnila cilja glede 50-odstotnega deleža recikliranja komunalnih odpadkov za leto 2020 in zdaj obstaja tveganje, da tudi cilj glede 55-odstotnega deleža za leto 2025 ni bil izpolnjen. Poleg tega je stopnja odlaganja komunalnih odpadkov na odlagališčih leta 2023 znašala 74 %, kar je precej nad povprečjem EU, ki znaša 22 %. Velika vrzel med sedanjo stopnjo odlaganja odpadkov na odlagališčih in ciljem glede 10-odstotnega deleža odlaganja komunalnih odpadkov na odlagališčih za leto 2035 ostaja resen razlog za zaskrbljenost. Kljub povečanim naložbam v infrastrukturo za ravnanje z odpadki in uvedbi več pobud za ponovno uporabo in recikliranje sprejeti ukrepi še niso privedli do merljivih izboljšav pri uspešnosti ravnanja z odpadki. Zato bi Malti koristilo, če bi upoštevala hierarhijo ravnanja z odpadki, tako da bi dajala prednost preprečevanju nastajanja odpadkov, krepila recikliranje in prakse krožnega gospodarstva, tako s strožjim izvajanjem veljavne nacionalne zakonodaje o odpadkih kot s širitvijo infrastrukture za recikliranje in ponovno uporabo, ter hkrati pospešila načrtovane naložbe v obrate za predelavo odpadkov, da bi zmanjšala odvisnost od odlaganja na odlagališčih.

- (30) Malta se spoprijema s strukturnim pomanjkanjem vode, ki ga še poslabšujejo znatna rast prebivalstva, naraščajoče temperature in dolgotrajne suše, zaradi katerih se je razpoložljivost sladke vode znatno zmanjšala. To težavo poudarja sezonski indeks izkoriščanja vode plus (WEI+), ki je v tretjem četrtletju 2023 dosegel 66,7 %, kar je druga najvišja raven med državami članicami EU in kaže na hudo pomanjkanje vode. Veliko povpraševanje po vodi, ki izhaja predvsem iz turizma, kmetijstva, gospodinjstev in industrije, pomanjkanje vode še dodatno zaostruje. V odziv na to si je Malta prizadevala, da bi te pritiske ublažila z večjim črpanjem podzemne vode in razsoljevanjem morske vode. Poleg pomanjkanja vode ostaja na Malti stalna težava tudi slaba kakovost vode. Kot je navedeno v tretjem načrtu upravljanja povodja Malte, je le 58 % teles površinskih voda (po številu) doseglo dobro ali zelo dobro ekološko stanje, 45 % pa dobro kemijsko stanje. Kar zadeva podzemno vodo, 82 % teles podzemne vode (po površini) ni doseglo dobrega količinskega stanja, 100 % pa jih ni doseglo dobrega kemijskega stanja. Glavni pritiski na kakovost površinskih in podzemnih voda izhajajo iz kmetijskih dejavnosti in vdora slane vode zaradi prekomernega odvzema. Poleg tega dve malteški aglomeraciji zaradi majhnega deleža gospodinjstev, priključenih na vsaj sekundarno čiščenje komunalne odpadne vode, še vedno nista skladni z direktivo o čiščenju komunalne odpadne vode. Za obravnavanje teh izzivov bi Malti koristila razširitev naložb v infrastrukturo za urbano zbiranje deževnice in sonaravne rešitve, s katerimi bi se lahko zmanjšala tveganja poplav in okreplilo obnavljanje podzemne vode. Poleg tega se zdi, da je treba za izboljšanje kakovosti vode in obravnavanje onesnaženosti površinskih in podzemnih voda strožje urediti črpanje podzemne vode ter razširiti zmogljivosti za čiščenje odpadnih voda.
- (31) Glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitvi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice sprejmejo ukrepe za nujno reševanje strukturnih izzivov, povezanih s človeškim kapitalom, na področju spretnosti in izobraževanja, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za Malto za leto 2026 lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.
- (32) Pomanjkanje spretnosti in njihova neuskklajenost s povpraševanjem bi lahko ogrozila močan trg dela na Malti ter ovirala njen zeleni in digitalni prehod. Kljub zelo visokim stopnjam prostih delovnih mest še vedno obstajajo kritične vrzeli na področju informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT), gradbeništva, zdravstva,

izobraževanja in delovnih mest, povezanih z zelenim prehodom, pri čemer 43 % podjetij nima zaposlenih z zelenimi spretnostmi, dve tretjini pa poročata o nepripravljeni delovni sili. Spretnosti, ki jih zagotavlja malteški sistem izobraževanja in usposabljanja, ne sledijo povpraševanju na trgu dela, kar je tudi posledica razdrobljenega upravljanja področja spretnosti in omejenih zmogljivosti za napovedovanje. Krepitev orodij za zbiranje podatkov o spretnostih lahko pomaga predvideti potrebe trga dela in odpraviti obstoječa neskladja. Med diplomanti na posrednješolski ravni je le 13,8 % diplomantov naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM), kar je precej pod povprečjem EU, med ženskami pa je delež še manjši; Malta je leta 2023 evidentirala tudi najnižjo stopnjo vpisa v postsekundarno izobraževanje na področje STEM v EU. Tudi poti poklicnega izobraževanja in usposabljanja so nezadostno razvite, saj sta učenje na delovnem mestu in udeležba v programih poklicnega izobraževanja in usposabljanja na področju STEM omejena, zlasti med ženskami. Udeležba v izobraževanje odraslih ostaja neenakomerna, saj se v usposabljanje vključi le majhen delež velike skupine nizko usposobljenih odraslih. Vztrajne vrzeli v temeljnih spretnostih ta izziv še poslabšujejo: vsak tretji 15-letnik namreč nima temeljnih spretnosti na področju matematike, branja ali naravoslovja, polovica 12- do 13-letnikov pa nima osnovnih digitalnih spretnosti. Pomanjkljivosti pri zagotavljanju zadostnega števila učiteljev, strokovnem izpopolnjevanju in podpori za vse bolj raznolike razrede lahko omejijo zmogljivost izobraževalnega sistema, da izboljša učne rezultate. Za obravnavanje teh vprašanj je bistveno okrepiti kakovost in ustreznost izobraževanja in usposabljanja za trg dela, uporabo orodij za zbiranje podatkov o spretnostih, usposabljanje učiteljev, poklicno izobraževanje in usposabljanje na delovnem mestu ter izpopolnjevanje odraslih, zlasti na področjih STEM in zelenega prehoda, da bi se zmanjšalo pomanjkanje, izboljšali učni rezultati, spretnosti pa uskladile s potrebami trga dela.

- (33) Omejena vključenost v izobraževanje in usposabljanje, ki se začne že pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok, ovira potencial ljudi v ranljivem položaju. Zaradi pomanjkanja ustreznega usposobljenega učiteljskega osebja ter neučinkovitih praks poučevanja in učnih načrtov sistem ne upošteva v zadostni meri vseh otrok, vključno z invalidnimi učenci. Vztrajne razlike v učnih rezultatih in rezultatih na področju zaposlovanja, povezane s socialno-ekonomskim okoljem in vrsto šole, kažejo, da ostajajo pomembni izzivi na področju pravičnosti. Poduspešnost je še posebej razširjena med učenci iz prikrajšanih socialno-ekonomskih okolij: 51,5 % jih je podpovprečno uspešnih pri branju, 47,7 % pri matematiki in 46,0 % pri naravoslovju. Poleg tega zgodnje opuščanje šolanja ostaja posebej visoko med mladimi invalidi, saj jih veliko od njih ni zaposlenih, se ne izobražujejo ali usposabljujejo. Kar zadeva vzgojo in varstvo predšolskih otrok, je v malteškem sistemu pravica do vzgoje in varstva predšolskih otrok trenutno povezana z aktivnostjo staršev (zaposlitev, izobraževanje, usposabljanje), ne pa s splošno pravico ali pravico, povezano s tveganjem revščine. Čeprav je bila z nedavnimi določbami upravičenost razširjena tudi na nekatere skupine brezposelnih staršev, vrzel v udeležbi med otroki, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost (ARPE), in otroki, ki jim ne grozi revščina in socialna izključenost, ostaja zelo velika: otroci, ki jim ne grozi revščina in socialna izključenost, so bili skoraj dvakrat pogostejše (48,2 %) vključeni v več kot 25 ur predšolske vzgoje in varstva na teden kot otroci, ki jim grozi revščina in socialna izključenost (24,9 %). Še vedno obstajajo pomisleki glede kakovosti izvajanja vzgoje in varstva predšolskih otrok, saj nedavne ocene kažejo, da več kot petina vzgojiteljev nima ustreznih pedagoških kvalifikacij, kar lahko omeji potencial take vzgoje in varstva za spodbujanje zgodnjega razvoja spretnosti, zlasti pri prikrajšanih skupinah. Zdi se, da je

treba okrepiti ciljno podporo otrokom iz prikrajšanih okolij in otrokom z dodatnimi potrebami ne glede na zaposlitveni status ali izobrazbo njihovih staršev.

- (34) Neenakomerna kakovost delovnih mest ovira zadrževanje delavcev. Povečal se je delež nizko plačanih delovnih mest, pri čemer več kot 10 % delavcev zadnja štiri leta ostaja na nizko plačanih delovnih mestih, kar nesorazmerno vpliva na ženske in državljane tretjih držav. Malta beleži tudi razmeroma velik delež neobičajnega delovnega časa (39,1 % delavcev v primerjavi z 32,6 % v EU). Več sektorjev, kot je zdravstvo, se vse bolj opira na delavce, ki so državljani tretjih držav. Državljeni tretjih držav, zaposleni na nizkokvalificiranih delovnih mestih, pa se pogosto spoprijemajo s slabšimi delovnimi pogoji in nizko kakovostjo delovnih mest na več področjih, kot so dolg delovni čas, večja fluktuacija, omejene možnosti za poklicno napredovanje, omejene pravice v primeru izgube zaposlitve ter slabši pogoji glede varnosti in zdravja pri delu. Revščina zaposlenih prav tako nesorazmerno prizadene državljane tretjih držav (17,3 % v primerjavi s 5,6 % domačega prebivalstva). Zmogljivost inšpektorata za delo se je povečala, vendar ostaja pod standardi Mednarodne organizacije dela, sankcije za kršitve pa so še vedno razmeroma nizke. Odpravljanje pomislekov glede kakovosti delovnih mest v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji in nadaljnja okrepitev inšpektorata za delo bi lahko pozitivno vplivala na fluktuacijo delovne sile in visoke stopnje prostih delovnih mest.
- (35) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja za leto 2026. Za Malto priporočilo (1) prispeva k izvajanju prvega, drugega in tretjega priporočila za euroobmočje, priporočilo (2) prispeva k izvajanju četrtega priporočila za euroobmočje, priporočilo (3) prispeva k izvajanju petega in sedmega priporočila za euroobmočje, priporočilo (4) prispeva k izvajanju sedmega priporočila za euroobmočje, priporočilo (6) pa prispeva k izvajanju petega priporočila za euroobmočje –

PRIPOROČA, da Malta v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. glede na znatno odstopanje, ki ga je Komisija ugotovila za leto 2025 in predvidela za leto 2026 v zvezi s priporočeno zgornjo mejo očiščenih odhodkov, sprejme ukrepe za nadzor očiščenih odhodkov, tako da bodo ti v skladu z najvišjimi stopnjami rasti, ki jih je Svet priporočil 21. januarja 2025; okrepi odhodke za obrambo in pripravljenost na področju obrambe, hkrati pa zagotovi učinkovito porabo ter postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji obrambni izdatki; zagotovi, da so vsi ukrepi, sprejeti za ublažitev učinka zvišanja cen energije, začasni, namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev ali upoštevanju potreb energetske intenzivnih podjetij, ohrani spodbude za prihranke energije, hkrati pa zagotovi, da so njihovi fiskalni stroški v skladu z zavezami iz fiskalnega okvira EU; obravnava preostala tveganja agresivnega davčnega načrtovanja, uvede davčni odtegljaj na plačila v tujino ali enakovredne zaščitne ukrepe ter spremeni pravila o družbah brez davčnega domicila; spodbuja sektor dodatnega pokojninskega zavarovanja, zlasti s poklicnimi pokojninskimi shemami;
2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; ohrani zagon pri izvajanju programov kohezijske politike, pri čemer se po potrebi opre na prerazporeditev v strateške prednostne naloge in prožnosti v vmesnem pregledu okvira kohezijske politike;

3. okrepi raziskave in inovacije s povečanjem javnih naložb v raziskave in razvoj ter spodbujanjem zasebnih naložb v raziskave in razvoj z učinkovitimi podpornimi shemami ter tesnejšimi povezavami med akademskimi krogi in podjetji; okrepi privabljanje in zadržanje visoko usposobljenih delavcev; izboljša učinkovitost pravosodnega sistema z odpravljanjem sodnih zaostankov in skrajšanjem trajanja postopkov;
4. pospeši proizvodnjo in uvajanje energije iz obnovljivih virov; zmanjša povpraševanja po energiji z izboljšanjem energijske učinkovitosti stavb; obravnava prometne zastoje in zmanjša emisije iz prometa z odvracanjem od uporabe avtomobilov, izboljšanjem učinkovitosti javnega prevoza, spodbujanjem multimodalnosti ter vlaganjem v infrastrukturo za aktivno mobilnost in prometno infrastrukturo, odporno proti podnebnim spremembam; postopno ukine subvencije za fosilna goriva, ki nisočasne in usmerjene v najranljivejša gospodinjstva in podjetja;
5. izboljša ravnanje z odpadki s spodbujanjem recikliranja in praks krožnega gospodarstva ter hkrati zmanjša odvisnost od odlaganja odpadkov na odlagališča; izboljša trajnostno upravljanje voda in kakovost vode z razširitvijo zbiranja in ponovne uporabe vode ter hkrati obravnava onesnaževanje površinskih in podzemnih voda;
6. okrepi kakovost izobraževanja in usposabljanja ter njuno ustreznost glede na trg dela, da se obravnavajo slabi rezultati izobraževanja ter hudo pomanjkanje spretnosti in njihova neuskklajenost s povpraševanjem, predvsem na področju STEM, zlasti s spodbujanjem temeljnih spretnosti učencev, začetnega in stalnega usposabljanja učiteljev ter spodbujanjem vpisa v poklicno izobraževanje in usposabljanje ter izobraževanja nizko usposobljenih odraslih; okrepi vključenost v izobraževanje in usposabljanje, tudi z izboljšanjem dostopa do visokokakovostne vzgoje in varstva predšolskih otrok; odpravi pomisleke glede kakovosti zaposlitve na nizkokvalificiranih delovnih mestih, tudi za državljane tretjih držav, zlasti z okrepitevijo inšpekcije dela.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik/predsednica